

بررسی رویکرد امویان اندلس در ارتباط با نهاد علم

عباس عابدی^۱، مسلم احمدی^۲

۱- کارشناس ارشد تاریخ و تمدن ملل اسلامی دانشگاه بین المللی امام خمینی قزوین (ره)

۲- دانشجوی دکتری تاریخ و تمدن ملل اسلامی دانشگاه تهران

چکیده:

حضور سپاه اسلام در سال ۹۲ هجری مقارن با ۷۱۲ میلادی در شبه جزیره ایبری یکی از درخشانترین تمدنهای بشری را رقم زد. اندلس مسیحی، قبل از آنکه در سایه سار حکومت اسلامی قرار گیرد همانند سایر کشورهای اروپایی قرون وسطی در جهل و تاریکی و توحش قرار داشت، اما ورود اسلام به شبه جزیره ایبری نه تنها اندلس را صاحب آزادی دینی، علم اندوزی و تحصیل دانش کرد بلکه باعث پیشرفت و ترقی تمام اروپا گشت. نوشتار پیش رو با رویکرد تاریخی-تحلیلی درصدد است تا سهم امویان اندلس را در پیشبرد نهاد علم واکاوی کند و از اینرو به سیاستها و اقدامات خلفا و دانشمندان در این زمینه می‌پردازد. یافته‌ها حاکی از آن است که اندلس در ایندوره یکی از مراکز مهم علوم اسلامی به شمار می‌رود که طی چندین قرن شاهد رشد فزاینده برخی علوم و ظهور دانشمندان و تألیفات فراوان است. زمینه اصلی این شکوفایی علمی را می‌توان انتقال مبانی این علوم از بلاد شرقی اسلامی به این سرزمین دانست. دانشمندی که تحت تأثیر عوامل مختلف به اندلس می‌رفتند یا اندلسیانی که برای تحصیل به شرق سفر می‌کردند عامل این انتقال و برقرار کننده روابط علمی اندلس با سرزمین های شرقی بودند. این رابطه در قرنهای سوم و چهارم هجری به اوج خود رسید. این امر خود از شرایط سیاسی مساعدی متأثر بود که در آن دوران بر اندلس حکمفرما بود و باید معلول و مرهون تسامح و همفکری علمی دانست که در سراسر جهان اسلام وجود داشت.

واژگان کلیدی: امویان اندلس، تمدن اسلامی، علوم، نهاد علم، مراکز علمی